

Erlend Dysvik

**Dokumentasjon av beregningene for næringen
eiendomsdrift i nasjonalregnskapet for året
2007**

© Statistisk sentralbyrå, desember 2010 Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Standardtegn i tabeller	Symbol
ISBN 978-82-537-7995-9 Trykt versjon	Tall kan ikke forekomme	.
ISBN 978-82-537-7996-6 Elektronisk versjon	Oppgave mangler	...
ISSN 1891-5906	Oppgave mangler foreløpig	...
Emne: 09.90	Tall kan ikke offentliggjøres	:
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Null	-
	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
	Foreløpig tall	*
	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

Næringen eiendomsdrift var sist dokumentert av Holand (2002), det var da beregningene for regnskapsåret 1999 som ble dokumentert. Bakgrunnen for å utarbeide en ny dokumentasjon er å få en mer oppdatert og detaljert dokumentasjon som skal kunne fungere som et støttedokument til prosjektet *Nærmere studie av eiendomsdrift i nasjonalregnskapet*. En rapport fra prosjektet publiseres i et separat notat (Evensen, red, 2010). Beregningene som er dokumentert her gjelder beregningene som ble gjennomført før hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet HR2011. Som en oppfølging av prosjektet blir det en del endringer av beregningsopplegget som vil implementeres i forbindelse med HR2011. De nye beregningsrutinene vil også bli dokumentert, men publiseres i samband med publiseringen av HR2011.

Sammendrag

I dette notatet dokumenteres beregninger i nasjonalregnskapet for næringen eiendomsdrift for regnskapsåret 2007. Formålet med en ny oppdatert dokumentasjon er å ha et godt sammenligningsgrunnlag mellom gammel og ny standard for næringsgruppering etter hovedrevisjonen 2011. Det er også meningen at dette dokumentet skal kunne fungere som et støttedokument til prosjektet *Nærmere studie av eiendomsdrift i nasjonalregnskapet*.

Dokumentasjonen er en nøye gjennomgang av hvilke kilder og metoder som benyttes i beregningene av input til nasjonalregnskapet. For hver hovedstørrelse vil det først gis en gjennomgang av den generelle metoden for bruk av strukturstatistikk som kilde for input til nasjonalregnskapet. Etter gjennomgangen av den generelle metoden følger en næringsspesifikk beregning for eiendomsdrift.

Endelige tall etter balansering av nasjonalregnskapet gjengis til slutt.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Innhold	5
1. Beregninger for regnskapsåret 2007	6
1.1. Innledning.....	6
2. Bruk av Næringsoppgaven (NO) og Tilleggsskjema (TS) for NR-REA 2007	6
2.1. Produksjon	6
2.1.1. Generell mal for bruk av NO og TS	6
2.1.2. Næringsspesifikke beregninger for næring 23700 eiendomsdrift	9
2.2. Produktinnsats	11
2.2.1. Generell mal for bruk av NO og TS	11
2.2.2. Næringsspesifikke beregninger for næring 23700 eiendomsdrift	15
2.3. Investeringer	18
2.3.1. Generell mal for bruk av NO og TS	18
2.3.2. Næringsspesifikke beregninger for næring 23700 eiendomsdrift	20
2.4. Lønnskostnader.....	21
2.4.1. Om beregning av lønnskostnader generelt	21
2.5. Beregning av sysselsetting.....	22
2.5.1. Om beregning av sysselsetting generelt	22
2.6. Behandling av hjelpeforetak	24
2.7. Behandling av virksomhetene Statsbygg og Forsvarsbygg.....	24
3. Resultater	25
3.1. Hovedresultater 2007	25
3.2. Detaljerte tallstørrelser, resultater	25
Referanser	30
Figurregister	31

1. Beregninger for regnskapsåret 2007

1.1. Innledning

Hovedkilden for beregningene av næring 23700 eiendomsdrift er strukturstatistikk. Strukturstatistikk for eiendomsdrift publiseres av Seksjon for bygg- og tjenestestatistikk (seksjon 460) på bakgrunn av tall for det aktuelle regnskapsåret. Statistikken for 2007 bygger på næringsoppgaven for 2007 og et tilleggsskjema for et utvalg foretak innenfor næringshovedområdet. I tillegg bruker vi årsregnskap for virksomhetene Statsbygg og Forsvarsbygg.

Fra seksjon 460 mottar vi detaljerte poster fra næringsoppgaven fordelt på 5-sifret NACE-nivå. Vi bruker strukturstatistikkenes beregnede tallstørrelser på bedriftsnivå til å beregne størrelsene i realregnskapet.

Inndelingen av næring 23700 på 5-sifret næringsnivå er gitt ved følgende beskrivelse

Næringskode (SN2002)

70.111	Boligbyggelag
70.112	Utvikling og salg av egen fast eiendom ellers
70.120	Kjøp og salg av egen fast eiendom
70.202	Utleie av egen fast eiendom ellers
70.310	Eiendomsmekling
70.321	Eiendomsforvaltning
70.322	Vaktmestertjenester

2. Bruk av Næringsoppgaven (NO) og Tilleggsskjema (TS) for NR-REA 2007

Det er utformet en felles mal for bruk av strukturstatistikk som skal benyttes for alle næringer der strukturstatistikk er grunnlagsdata (ISA, 2009). Denne dokumentasjonen for næringen eiendomsdrift er todelt: For hver hovedstørrelse vises først den generelle dokumentasjonen som gjelder for beregning av alle næringer i nasjonalregnskapet som bygger på strukturstatistikk. Den generelt utformede dokumentasjonen gir en oversikt over hvilke poster fra NO- og TS-skjema som inngår i de ulike nasjonalregnskapsstørrelsene for NR-REA 2007. For hver hovedstørrelse gis deretter en dokumentasjon av de mer næringsspesifikke beregningene for næring 23700.

2.1. Produksjon

2.1.1. Generell mal for bruk av NO og TS

Produksjon er i nasjonalregnskapet definert som verdien av varer og tjenester fra innenlandsk produksjonsaktivitet.

Tabell 1 viser hvordan vi beregner produksjon i en næring ved hjelp av poster fra NO og TS. Total produksjon består av summen av karakteristisk produksjon og ikke-karakteristisk produksjon. NO gir ingen endelig fordeling mellom karakteristisk og ikke-karakteristisk produksjon, men er mest til hjelp for å skille ut enkelte ikke-karakteristiske produkter. For mange næringer er det TS og NACE på fineste nivå som gir produktspesifikasjoner.

Tabell 1. Produksjon til produsentverdi

	NO/TS- poster	Beskrivelse
<u>Total produksjon</u>		
Karakteristisk produksjon:		
	NO3000	Salgsinntekter av varer og tjenester, avgiftspliktig
	+ NO3100	Salgsinntekter av varer og tjenester, avgiftsfritt
	+ NO3200	Salgsinntekter av varer og tjenester, utenfor avgiftsområdet
	+ NO3500	Uopptjent inntekt
	- NO4295	Beholdningsendring varer under tilvirkning og ferdig tilvirkede varer
	- TS post	Omsetning av handelsvarer (SALGSINT)
+ Ikke-karakteristisk produksjon:		
.....	- NO4995	Beholdningsendring av egentilvirkede anleggsmidler.
	+ NO3600	Leieinntekt fast eiendom
	+ NO3650	Leieinntekter av rettigheter Jakt, fiske mv. KUN NO1
	+ NO3695	Annen leieinntekt
	+ NO3700	Provisjonsinntekt
	+ NO3900	Annen driftsrelatert inntekt
	-anslag grunn	Leieinntekt for grunn anslått lik 5 % av NO3600
	+ TS post	Bruttofortjeneste (realisert avanse), dvs. salg minus forbruk av handelsvarer (SALGSINT-FORBRUK)=AVANSE
	+ TS post	Egenutviklet programvare for internt bruk. (EGPROGUTG)

Egentilvirkede driftsmidler regnes i nasjonalregnskapet som produksjon.

Merk 1) Det er viktig å huske at næringsoppgaven har som formål å stille opp inntekter og kostnader i forhold til foretakets resultatregnskap og balanse, og er dermed pålagt andre regler enn det som skal følges i nasjonalregnskapet. Dette medfører blant annet at det er kun kostnader tilknyttet periodens inntekter som skal føres som driftskostnader i NO. I nasjonalregnskapet benytter vi næringsoppgaven til å beregne produksjon, men i og med at det gjelder andre definisjoner for nasjonalregnskapets produksjon enn det gjør for foretakets driftsinntekt, må det gjøres andre vurderinger ved bruk av enkeltpostene fra NO. Dette gjør at *postene 4295 «Beholdningsendring av varer under arbeid og ferdig tilvirkede varer»* og *posten 4995 «Beholdningsendring av egentilvirkede anleggsmidler»* får en annen behandling i nasjonalregnskapet enn i NO.

Post 4295 'Beholdningsendring av varer under tilvirkning og ferdigtilvirkede varer' og post 4995 'Beholdningsendring av egentilvirkede anleggsmidler' har negativt fortegn i oppstillingen på den andre siden.

Tolkning av post 4295: Beholdningsendring av varer under tilvirkning og ferdigtilvirkede vare.

Reglen for årsregnskapsføring sier:

Hvis inntektene som oppstår på grunn av en gjennomført aktivitet først opptjenes i en senere regnskapsperiode, må de tilhørende utgiftene plasseres på vent i balansen, dvs. aktiveres, slik at de kan bli resultatført i takt med at inntekten opptjenes.

Når beholdningen går ned, betyr det at foretaket i sitt regnskap får økt sin omsetning av varer og dermed opptjent inntekt i perioden. Da nedfelles den negative beholdningsendringen som et pluss i post 4295 i foretakets driftskostnader. Når beholdningen derimot går opp, har bedriften hatt kostnader til produktinnsats som ikke kommer til uttelling på bedriftens regnskap i form av en salgsinntekt. Da opptrer i post 4295 i driftskostnadene med motsvarende et negativt tall for en økt beholdning. Det som figurerer i post 4295 har i begge tilfeller motsatt fortegn fra beholdningsendringen.

Fra et nasjonalregnskapssynspunkt er det avgjørende for produksjon når den er skapt, ikke når den blir omsatt. Følgelig vil en økt beholdning av varer under tilvirkning og av ferdige varer innebære en økt produksjon i NR. Derimot vil en nedgang bety en økt omsetning som likevel ikke innebærer en økt produksjon i

inneværende periode, for den er inkludert tidligere. Derfor vil nedgangen i beholdning som teller positivt i bedriftens resultatregnskap, måtte trekkes fra i nasjonalregnskapets registrering av produksjon. (Ellers ville den telle med som produksjon to ganger).

Se ENS 95, Produksjon (P.1), punkt 3.14, spesielt underpunkt b.

Tilsvarende som for post 4295 vil også post 4995 Beholdningsendring av egentilvirkede anleggsmidler være knyttet til periodens inntekter, men her kommer det inn at det er ingen driftsinntekter knyttet til investeringer, derimot blir kostnader knyttet til egentilvirkede anleggsmidler ført under de respektive kostnadsartene i NO. Kostnadene trekkes ut i fra driftskostnadene som en kostnadsreduksjon gjennom NO 4995, med andre ord et negativt beløp.

Produksjon i nasjonalregnskapet omfatter også *produksjon for eget bruk av alle varer som holdes tilbake av produsentene for eget konsum eller bruttoinvesteringer i fast realkapital. Produksjon for eget bruk beregnet på bruttoinvesteringer i fast realkapital omfatter produksjon av fast realkapital, som bygg og anleggsvirksomhet, utvikling av programvare eller mineralling beregnet på egne bruttoinvesteringer i fast realkapital.* "

Hvis posten 4995 er positiv i regnearket endres fortegnet på posten i regnearket på det mest detaljerte nivået (5 siffer næringskode) for at formelen skal bli riktig. Er posten positivt ført i NO tas den med i produktinnsatsen også, men da beholdes det positive fortegnet.

Merk 2) TS posten Egenutviklet programvare til intern bruk skal i tillegg til å være produksjon (000385) også føres som investering i arten 008748. I realregnskapet føres hele beløpet som produksjon. Se merknad 6 under investeringer.

Merk 3) I realregnskapet skal ikke leie eller kjøp av grunn være med. Dette fordi grunn (tomter o.l.) er ikke-finansiell ikke-produsert kapital (ENS 6.06-6.07) som inngår i det institusjonelle regnskapet. Leie av grunn anses som rente på grunn og ikke leie for en tjeneste som grunnen gir. Siden NO3600 er totale leieinntekter har vi gjort en antagelse om at fem prosent av beløpet kan tilskrives leie av grunnen som bygningen, anlegget står på, og trekkes ut av produksjonsbegrepet i realregnskapet.

Merk4) I NO2 for 2006 kom det med to nye poster på inntektssiden; NO3850 – *verdiendringer investerings -eiendommer* og NO3870-*verdiendringer biologiske eiendeler*. Dette er omvurderingsposter som ikke skal være en del av produksjonsbegrepet i Nasjonalregnskapet, slik at disse skal ikke med i beregningene.

Karakteristisk produksjon

Den karakteristiske produksjonen føres på de ulike karakteristiske produktene i hver næring. Produktene på TS og NACE på fineste nivå brukes for beregning av produkttall.

Ikke-karakteristisk produksjon

NO-postene og TS-posten for den ikke-karakteristiske produksjonen fordeles på følgende måte:

NO 4995 Fordeles på følgende produkter:

- 000382 'Egne investeringsarbeider på maskiner'
- 000383 'Egne investeringsarbeider på bygg og anlegg'

TS posten egenutviklet programvare til internt bruk.

- 000385 'Egne investeringsarbeider, EDB-programvare'. Beløpet her skal tilsvare TS posten egenutviklet programvare til internt bruk.

NO 3600

Føres på produkt 702012 'Forretningsbygg, husleie', men fratrukket 5 % som er anslaget for leie av grunn.

NO 3650 fra NO1

Føres som produksjon av produktet 015010 Tjenester tilknyttet jakt.

NO 3700

Føres i sin helhet på produkt 510900 *Provisjoner, kommisjoner*.

NO 3695 og NO 3900

Behandles noe forskjellig i de ulike næringene. NO3695 Andre leieinntekter som ikke er knyttet til eiendom, kan være inntekter fra utleie av forskjellige maskiner og utstyr. I veiledningen til NO3900 står det «*Her føres andre driftsinntekter som ikke er tatt med under postene foran, som for eksempel inntekter vedrørende royalties, lisensinntekter o.l*» Produktet 748410 Leie av lisenser, patenter, royalties mv. i nasjonalregnskapet er som regel beste alternativ.

TS post 'Bruttofortjeneste for handelsvarer' (AVANSE)

Føres på NR-produkt 000350 'Handelsvarer (salg - forbruk), avanse'

Nasjonalregnskapet i forhold til Strukturstatistikkens begreper «Omsetning» og «Produksjonsverdi»

Strukturstatistikkens omsetningsbegrep avviker fra nasjonalregnskapets produksjonsbegrep ved kun å inkludere postene 3000, 3100, 3200, 3500, 3600, 3650, 3695, 3700 og 3900. Strukturstatistikkens produksjonsverdi avviker fra nasjonalregnskapets produksjon ved at de ikke korrigerer for leie av grunn og de tar ikke med posten fra TS egenutviklet programvare til intern bruk.

I begge tilfellene kan beløpene være større eller mindre en nasjonalregnskapets produksjon, det vil avhenge av størrelsen på 3600 og TS posten for egenutviklet programvare for intern bruk, samt fortegnet på 4295.

2.1.2. Næringsspesifikke beregninger for næring 23700 eiendomsdrift

Dokumentasjonen for næringsspesifikk beregning kan variere mellom årganger avhengig av ny informasjon, og med utgangspunkt i endelige resultater etter balansering fra året før. Følgende dokumentasjon gjelder for 2007-årgangen der resultater fra beregning er resultater før balansering. Endelige tall etter balansering av NR-REA er vist avslutningsvis.

Næringsspesifikk beregning av karakteristisk produksjon

Næringen 23700 produserer følgende karakteristiske produkter med følgende beskrivelse

701000	Eiendomsomsetning
702011	Boligtjenester, husleie utenom egen bolig
702012	Forretningsbygg, husleie
703000	Eiendomsformidling på oppdrag

701000 Eiendomsomsetning

Produktet eiendomsomsetning er beregnet fra summen av den karakteristiske produksjonen på 5-siffer NACE-nivå: 70.111 + 70.112 + 70.120. Det er også lagt til 39 prosent av totalen til NO-post 3900.

702011 Boligtjenester, husleie utenom egen bolig

Denne ble i 1999 satt som en andel av den karakteristiske produksjonen i 70.202, i ettertid har denne blitt fremskrevet med utviklingen i konsumprisindeksen for leiepriser til boligformål.

702012 Forretningsbygg, husleie

Produktet forretningsbygg, husleie er beregnet ut fra den karakteristiske produksjonen i 70.202 + 95 prosent av totalen for NO-post 3600 + 39 prosent av totalen for NO-post 3900 – beregnet produksjon av produktet 702011.

703000 Eiendomsformidling på oppdrag

Eiendomsformidling på oppdrag er beregnet ut fra den karakteristiske produksjonen i 70.310 + 70.321 + 70.322.

Næringsspesifikk beregning av ikke-karakteristisk produksjon

Næringen 23700 eiendomsdrift produserer følgende ikke-karakteristiske produkter med tilhørende beskrivelse:

000350	Handelsvarer (salg-forbruk), avanse
000382	Egne investeringsarbeider på maskiner
000383	Egne investeringsarbeider på bygg/anlegg
000385	Egne investeringsarbeider, EDB-programvare
015010	Tjenester tilknyttet jakt
510900	Provisjoner, kommisjoner
714010	Utleie av husholdningsutstyr
748410	Leie av lisenser, patenter, royalties mv.

Produktene 510900 og 714010 er nye i 2007-årgangen.

For produktene 000350, 000382, 000383, 000385, 015010 og 510900 følger beregningene den generelle delen. Legg likevel merke til at det er utført omregning av NO-post 4995 slik at denne har negativt fortegn på 5-sifret NACE-nivå og deler av denne posten (der hvor den er positiv på 5-sifret NACE) legges også til på produktinnsats. Fordelingen mellom 000382 og 000383 nøkkelfordeles proporsjonalt med utgangspunkt i investeringsberegningene for investeringer i maskiner og utstyr og investeringer i bygg og anlegg.

714010 Utleie av husholdningsutstyr

Produksjonen av dette produktet tilskriver seg fra NO-post 3695 andre leieinntekter på 2-sifret NACE.

748410 Leie av lisenser, patenter, royalties mv.

I den generelle delen er dette produktet beregnet ut fra NO-post 3900 andre driftsinntekter. Siden denne posten er uforholdsmessig høy i 23700 er det tatt en beslutning om å føre 78 prosent av posten over på de karakteristiske produktene 701000 og 702012. De resterende 22 prosentene av posten er beregnet som produktet 748410 leie av lisenser, patenter, royalties mv.

Hovedresultater for 2006 og 2007

Beregnet verdi av produksjonen av de forskjellige karakteristiske og ikke-karakteristiske produktene er gitt under. For 2007-årgangen gis først den beregnede verdien før balanseringen av NR-REA, og deretter endelig tall etter balansering.

Produktkode	2006	2007	Etter balansering
000350	114	75	75
000382	-	26	26
000383	-	322	322
000385	35	25	25
015010	4	4	4
510900	-	2 455	2 997
701000	35 003	52 105	39 568
702011	1 293	1 363	1 363
702012	64 988	78 544	75 500
703000	13 308	12 593	12 659
714010	-	3 159	226
748410	2 771	2 894	2 894
Sum	117516	153 565	135 659

Det er spesielt eiendomsomsetning og husleie forretningsbygg som ble korrigert gjennom balanseringsprosessen. Eiendomsomsetning (701000) ble justert ned med 12,5 mrd kroner og husleie forretningsbygg sammen med utleie av husholdningsutstyr ble begge nedjustert med om lag 3 mrd kroner. Totalt ble produksjonen nedjustert med 17,9 mrd.

2.2. Produktinnsats**2.2.1. Generell mal for bruk av NO og TS**

Produktinnsats er i nasjonalregnskapet definert som verdien av anvendte innsatsvarer og -tjenester i produksjonsaktivitet, unntatt kapitalslit (bruk av fast realkapital).

Produktinnsatsen gjelder *anvendte* og ikke *innkjøpte* varer og tjenester. Tabell 2 viser hvordan vi beregner produktinnsats ved hjelp av NO- og TS-poster. Merk at for noen av postene er det kun en andel som skal inkluderes i beregningen.

Tabell 2. Produktinnsats (PIN) til kjøpverdi

NO/TS-poster	Beskrivelse
NO4005	Varekostnad
- TS post	Forbruk av innkjøpte handelsvarer
+ NO4500	Fremmedytelse og underentreprise
+ NO4995	Beholdningsendring av egentilvirkede anleggsmidler. Kun hvis posten er positiv i regnearket
+ NO5300	Annen oppgavepliktig godtgjørelse (50 % for industri og bergverk, for andre næringer føres ikke denne posten som PIN)
+ NO5900	Andre personalkostnader (10 %)
+ NO6100	Frakt og transportkostnad vedrørende salget
+ NO6200	Energi, brensel mv. vedr. produksjon
+ NO6300	Leie lokale
+ NO6340	Lys, varme
+ NO6395	Renovasjon, vann, avløp, renhold mv.
+ NO6400	Leie maskiner, inventar, transportmidler o.l.
+ NO6500	0,98* (Verktøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke aktiveres – diff. (HARDUTG-HARDAKT))
+ NO6600	Reparasjon og vedlikehold, bygninger (95 %)
+ NO6695	Reparasjoner og vedlikehold, annet
+ NO6700	Fremmed tjeneste (regnskap, revisjonshonorarer, rådgivning o.l.)
+ NO6995	Kontorkostnad, kostnader til elektronisk kommunikasjon, porto mv.
+ NO7000	Drivstoff transportmidler
+ NO7020	Vedlikehold mv. transportmidler
+ NO7040	Forsikring og avgifter på transportmidler (15,1 % i NR-REA 2007) Anslår 50/50 fordeling mellom forsikringspremie og avgifter. Nettoassuransen er PIN. Forsikringspremien korrigeres til nettoassurans på grunnlag av NR- beregningene for Forsikringsnæringen.
+ NO7080	Bilkostnader, bruk av privatbil i næring
+ NO7099	Privat bruk av næringsbil
+ NO7155	Reise- og diettkostnad, bilgodtgjørelse, oppgavepliktig (NB! 75%)
+ NO7165	Reise- og diettkostnad, ikke oppgavepliktig (NB! 75%)
+ NO7295	Provisjonskostnad
+ NO7330	Salgs- og reklamekostnader
+ NO7350	Representasjonskostnader (med fradragsrett. NB! Kun på NO1.)
+ NO7370	Representasjonskostnader
+ NO2051	Ikke fradragsberettigede representasjonskostnader NB! Kun på NO1 (ikke ført i 2007)
+ NO7490	Kontingent (se merknad 7)
+ NO7495	Kontingent (med fradragsrett). Kun på NO1. (se merknad 7)
+ NO2052	Ikke fradragsberettigede kontingenter/gaver NB! Kun på NO1 (ikke ført i 2007)
+ NO7500	Forsikringspremie (30,2 % i NR-REA 2007) Nettoassuransen er PIN. Premien korrigeres til nettoassurans på grunnlag av NR- beregningene for Forsikringsnæringen.
+ NO7565	Garanti- og servicekostnad
+ NO7600	Lisens-, patentkostnad og royalties- diff.(SOFTUTG-SOFTAKT)
+ NO7700	Annen kostnad
+ NO2053	Andre ikke fradragsberettigede kostnader NB! Kun på NO1 (ikke ført i 2007)
- anslag grunn	Anslått leiekostnad for grunn til 5% av NO 6300

Merk 1) NOs driftskostnadspost 6500 'verktøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke skal aktiveres', vil inkludere både investeringskostnader og produktinnsats i henhold til nasjonalregnskapets definisjoner. I realregnskapet skal gjenstander som kan benyttes gjentatte ganger i produksjonsprosessen som har en levetid på mer en et år og som koster mer en 500€ i 1995 priser (tilsvarende omtrent 5000 NOK i 2007), være investering. Regnskapsloven i Norge sier at beløp over 15 000 NOK skal føres som investering. Vi tror at den delen av ikke-aktiverede hardware utgiftene blir ført i denne posten som driftskostnader. Siden NR mottar informasjon fra TS om ikke-aktiverede utgifter til hardware som vi fører som investeringer må vi korrigere denne posten for dette. I tillegg vil vi tro at en del av kontorutstyr/inventar som føres på denne posten skal være investeringer i NR slik at vi, etter at vi har trukket ut hardware, trekker fra ytterligere 2% som overføres til investering i maskiner og utstyr.

Merk 2) Vi anslår 5 % av NO 6600 'Reparasjon og vedlikehold, bygninger' til å inkludere investeringskostnader i henhold til nasjonalregnskapets definisjoner (rehabilitering og annen påkostning av varig verdi). 95 % av posten føres som produktinnsats.

Merk 3) Kun 75 % av NO-postene 7155 og 7165 skal inngå i produktinnsatsen, de resterende 25% defineres som lønnskostnader.

Merk 4) For bedre å samordne innarbeidingen av NO-poster i tallrevisjonen ble det bestemt at vi for alle næringer fra og med 1999 også skal bruke NO-post 7500 (forsikringspremie). Forsikringspremien reduseres med erstatninger for å få fram netto forsikringskostnad. Det er bare netto forsikringskostnad som er PIN, og som følgelig skal inkluderes som produktinnsats. Nettoandelen er basert på nasjonalregnskapsberegningene for forsikringsnæringen, og er en gjennomsnittlig proSENTSATS som gjelder for alle næringer og all skadeforsikring. For 1998 og tidligere år hadde vi ikke denne posten, og foretok derfor ingen tilsvarende innarbeiding.

Merk 5) NO-post 7040 'Forsikring og avgifter på transportmidler' inkluderer både bilforsikringspremier og avgifter på bil som årsavgift og omregistreringsavgift. Vi har anslagsvis delt posten 50/50 mellom premier og avgifter. Forsikringskostnaden skal regnes netto i PIN. Nettoandelen er basert på nasjonalregnskapsberegningene for forsikringsnæringen, og er en gjennomsnittlig proSENTSATS som gjelder for alle næringer og all skadeforsikring. Nettoandelen er den samme som for NO 7500. (Bilavgiftene som årsavgift og omregistreringsavgift er næringskatter og ikke produktinnsats. Bompenger og parkeringsavgifter er ikke ført på NO 7040, men som reisekostnad på NO 7155 og/eller NO7165.)

Merk 6) Post 7099 'Privat bruk av næringsbil' har fortegn pluss i formelen. Det skyldes at kostnaden er lagt inn som negativt tall i datafilene vi mottar fra seksjon 440 og 460.

Merk 7) Frem til 2005 ble 50% av NO-postene 7490 'Kontingent og gave' og 7495 'Kontingent og gave (med fradragsrett)' ført som produktinnsats fordi kontingenter er å betrakte som produktinnsats mens gaver er å betrakte som overføringer. Dette er i samsvar med NR-INS, som regner med at resten er 'Andre innenlandske overføringer'. I NO for 2006 ble navnet på denne posten endret til kun kontingenter. Dette medfører at vi skal benytte hele posten som produktinnsats.

Merk 8) Postene 2051 -2053 fra Næringsoppgave 1 skal være med i beregningen av produktinnsats i nasjonalregnskapet selv om de ikke er fradragsberettiget i skattemessig forstand. Postene fordeles på produkter sammen med tilsvarende poster fra NO2. Dvs. postene 7370, 7490 og 7700. Strukturstatistikkene har dette med i bearbeidingsverdbegrepet. Disse postene er likevel ikke med i 2007.

Merk 9) Det er grunn til å anta at kostnadene for ikke-aktivert Software er inkludert i posten 7600 "lisens, patentkostnad, royalty, og lignende. I og med at NR mottar opplysninger om totale utgifter til software samt beløpet som er aktivert fra TS og fører hele beløpene som investeringer må det korrigeres for denne forskjellen i føring mellom NO og NR. Fra og med 2007 korrigerer vi derfor posten 7600 med differansen (SOFTUTG-SOFTAKT). Det samme gjelder her som for posten 6500.

Merk 10) Hvis posten 4995 er et positivt beløp på det mest detaljerte nivået i strukturfilen, skal beløpet tas med i beregningene av PIN, men kun de positive beløpene. De negative tas ikke med. De positive beløpene legges sammen med beløpene i 4005 Varekostnad og fordeles på NR produkter på samme måte som 4005 for hver næring.

Fordeling av produktinnsatsen på NR-produkter en generell veiledning

Differansen NO4005 (Varekostnad - forbruk av handelsvarer) og NO4500 fordeles forskjellig fra næring til næring. Tommelfingerregel er at NO4005 fordeles på varer og NO4500 fordeles på tjenester. NO4500 kan eventuelt føres på 000042 *forretningsmessig tjenesteyting, vaskeri- og renseritjenester.*

NO5900 Andre personalkostnader skal i følge veiledningen til NO inneholde presonalgaver, kostnader til fri kantine, kurs, bedriftshytter, tjenesteboliger, bedriftsidrettslag o.l. Det er denne delen av posten som skal være produktinnsats i realregnskapet. Her benyttes ofte realregnskapsproduktene 000017 *matvarer til egne kantiner mv*, 000020 *kontorrekvisita, rengjøringsmidler*, 804200 *undervisningstjenester, voksenopplæring mv*.

NO6100 skal føres som 000030 *'godstransport, lasting, lagring'* hvis man ikke har spesifikk informasjon fra annet hold om hvilke transport, frakt, lagertjenester som er benyttet.

Sum NO6200+NO6340. Her inngår alle energiproduktene i realregnskapet. Her skal man trekke ut beløpet for elektrisitet og eventuelt fjernvarme som hver næringsberegner får fra den som er ansvarlig for elektrisitetsnæringen. Restbeløpet skal fordeles på energiprodukter som 232005 *fyringsparafin mv*, 232008 *fyringsoljer, tunge*, 232015 *fyringsoljer nr.1 og nr.2*.

NO6300 skal føres på 702012 *forretningsbygg, husleie*.

NO6395 skal føres på produkter som 747010 *rengjøringstjenester*, 900010 *kloakktømming*, 900020 *søpeltømming mv*.

NO6400 kan føres på 000040 *utleie av biler, datamaskiner og maskiner og utstyr ellers*, eller et av de spesifikke utleieproduktene under 71xxxx *utleie av maskiner og utstyr uten personell, utleie av husholdningsprodukter og produkter til personlig forbruk*, hvis man har informasjon om dette.

NO6500 skal føres på 000018 *verneutstyr, kantineutstyr, arbeidstøy, verktøy og/eller* 000020 *kontorrekvisita, rengjøringsmidler*.

NO6600 skal føres på 000120 *reparasjon av driftsbygg*, mens NO6695 kan føres på noen av de andre reparasjonsproduktene 0001xx *samleprodukter, reparasjoner*, dette bestemmes ut fra hva næringen investerer i av arter.

NO6700 kan føres på 000042 *forretningsmessig tjenesteyting, vaskeri- og renseritjenester*. Her kan man alternativt få informasjon fra klassifiseringen av hjelpevirksomhet til å spesifisere beløp på enkelte produkter.

NO6995 kan fordeles mellom 000020 *kontorrekvisita, rengjøringsmidler*, 000034 *telefontjenester mv*, 000036 *post-, banktjenester, undervisning mv*.

Kostnader i forbindelse med transportmidler er fordelt på flere NO poster.

NO7000 kan fordeles på petroleumsprodukter som 232001 *bilbensin*, 232002 *flybensin, båtbensin, traktorbensin*, 232004 *Jetparafin, jetbensin*, 232017 *autodiesel*, 232018 *marinegassoljer*, 232019 *marinediesel*.

NO7020 kan man benytte 000141 *reparasjon av skip, båter*, 000142 *reparasjon av fly*, 000143 *reparasjon av biler mv*. eller 000144 *reparasjon av rullende materiell*.

NO7040 andelen skal føres på 660312 *bilforsikringstjenester*.

NO7080 og NO7099 kan fordeles på petroleumsprodukter som benyttes til drivstoff og noe til reparasjonsproduktene.

NO7155 og NO7165 kan fordeles på 000033 *hotelltjenester, personreiser innenlands* og 000035 *andre reiseutgifter*.

NO7295 skal være 510900 *provisjoner, kommisjoner*.

NO7330 kan legges på 221212 *annonseinntekter, avis*, 222212 *reklametrykksaker*, 222232 *trykking av ukeblader, reklamemateriell mv.*, 744010 *reklametjeneste og annonsevirkosomhet*, og 921130 *filmproduksjon (inkl. reklame)*

NO7350 og NO7370 skal være 000016 *representasjon (forretningsreiser)*

NO7490 og NO7495 skal være 911000 *tjenester fra næringslivs-, arbeidslivsorganisasjoner og yrkessammenslutninger*

NO7500 skal være 660319 *andre skadeforsikringstjenester*

NO7565 kan føres på 000042 *forretningsmessig tjenesteyting, vaskeri- og renseritjenester*.

NO7600 skal være 748410 *leie av lisenser, patenter, royalties mv.*

NO7700 kan være så mangt og fordeles etter hva som virker som fornuftige varer og tjenester.

2.2.2. Næringsspesifikke beregninger for næring 23700 eiendomsdrift

De to største postene i 23700 er NO4005 og NO4500. For NO4005 legges det til for der det føres positivt på NO4995, samt trekkes fra for TS-post *forbruk av innkjøpte handelsvarer*. Summen fordeles etter en rekke varer i produktkatalogen for nasjonalregnskapet. Fordelingen bestemmes av nøkler beregnet fra endelig regnskap for næringen året før. Følgende fordeling var valgt for NO4005 i 2007:

Beskrivelse	Produktnummer	Nøkkel
matvarer til egen kantine	000017	2,35 %
kantineutstyr, verneutstyr mv	000018	7,81 %
kontorrekvisita, rengjøringsmidler	000020	13,61 %
offentlig gebyrer	000025	6,10 %
Emballasje	000076	0,71 %
Juletre	020141	0,05 %
papir og papp, bearbeid	211250	1,70 %
Toalettpapir	212211	0,67 %
konvolutter, brevkort	212310	0,86 %
Aviser	221211	1,53 %
ukeblader, tidsskrifter	221310	2,52 %
Cder	221411	0,61 %
Magnetbånd	221412	1,23 %
notisblokker mv	222220	1,76 %
tusj, blekk	243023	0,61 %
film til fotografering	246410	0,31 %
lydkassetter, videokassetter	246510	1,21 %
kontorartikler av plast	252427	1,76 %
andre varer av plast	252428	1,14 %
Pyntegjenstander	262113	0,37 %
kontorartikler av metall	287521	1,76 %
deler til maskiner	295260	0,73 %
tekstbehandlingsmaskiner, skrivemaskiner, regnemaskiner	300110	0,61 %
fotokopieringsapparater og deler	300120	2,01 %
edb-utstyr	300210	2,96 %
Batterier	314010	0,61 %
Elektriske lyspærer, lysstoffrør mv	315010	0,61 %
lamper og annet belysningsutstyr	315020	0,75 %
Juletrebelysning	315030	0,31 %
Varselutstyr	316211	1,01 %
høytalere, mikrofoner, høretelefoner mv	323040	1,25 %
instrumenter for tegning, lengdemåling, presisjonsveiling, ...	332030	3,73 %
instrumenter for måling av elektriske mengder	332040	1,70 %
Fotoutstyr	334031	0,80 %
Fotoapparater	334033	1,61 %
ur, urverk, stimplingsur	335000	0,21 %
Kontorstoler	361111	1,63 %
Kontormøbler	361210	12,16 %
møbler ellers og deler	361410	3,63 %
Kulepenner	366320	0,73 %
Juletrepynt	366371	0,08 %
instrumenter, apparater og modeller til demonstrasjonsformål	366374	1,97 %
Stearinlys	366375	0,02 %
Utstillingsutstyr	366377	4,55 %
Programvare, software	722010	7,55 %
Videokassetter	921120	0,06 %

NO4500 har før 2007 blitt koblet sammen med NO4005 før fordeling, dette har medført at en betydelig del av det som burde vært ført på tjenesteprodukter er ført på vareprodukter. Basert på kjønnsmessige vurderinger ble følgende fordeling av NO4500 valgt for 2007.

Beskrivelse	Produkt	Nøkkel
Rep. Boliger	000110	10 %
Godtgj. Leiearbeid	000371	20 %
Juridisk tjenesteyting	741110	25 %
Arkitekttjenester	742012	20 %
Teknisk konsulenttjeneste	742020	25 %

Produktet for juridisk tjenesteyting ble ført under 000042 *forretningsmessig tjenesteyting mv*. Etter balansering ble produkt 000110, 000371 nulltet og fordelt på en rekke andre produkter. Sluttresultatet av balanseringen førte til at følgende produkter hadde direkte tilknytning til NO-post 4500:

Beskrivelse	Produkt	Verdi_19(mill)
Arkitekttjenester	742012	935
Teknisk konsulenttjeneste	742020	1168

Resterende verdi av NO-post 4500 er ført til samleprodukt 000042 *forretningsmessig tjenesteyting mv.* og en del andre produkter.

NO5900 er ført på 000017 *matvarer til egen kantine.*

NO6100 er ført på produkt 000030 *godstransport, lasting, lagring.*

NO6200 og NO6340 er ført på 232015 *fyringsoljer.* Her er det trukket fra 401016 *elektrisitet* og 403000 *fjernvarme* som er levert av næringsberegner for kraftproduksjon.

95 % av NO6300 er ført på 702012 *forretningsbygg, husleie.* 5 % er antatt å være leie av grunn og skal ikke inngå som produktinnsats.

40 % av NO6395 er ført på 747010 *rengjøringstjenester*, 30 % er ført på 900091 *kloakktømming, kommunalt gebyr* og 30 % er ført på 900092 *søppeltømming, kommunalt gebyr.*

NO6400 er ført på 000040 *utleie av biler, maskiner og utstyr.*

40 % av NO6500 er ført på 000018 *kantineutstyr, verneutstyr mv.* og 60 % er ført på 000020 *kontorrekvisita og rengjøringsmidler.*

NO6600 er ført på 000120 *reparasjoner av driftsbygg.*

45 % av NO6695 er ført på 000143 *reparasjoner av biler*, resterende 55 % er ført på 000150 *reparasjoner av maskiner, redskaper og inventar.*

NO6700 er ført på 000042 *forretningsmessig tjenesteyting mv.*

25 % av NO6995 er ført på 000020 *kontorrekvisita, rengjøringsmidler*, 20 % er ført på produktet 000034 *telefon tjenester mv.* de resterende 55 % er ført på 000036 *post- og banktjenester, undervisning mv.*

90 % av NO7000 er ført på 232001 *bilbensin*, de resterende 10 % er ført på 232017 *autodiesel.*

NO7020 er ført på 000143 *reparasjon av biler.*

NO7040 er før på 660312 *bilforsikringstjenester.*

10 % av NO7080 og NO7099 er ført på 000143 *reparasjon av biler*, de resterende 90 % er ført på 232001 *bilbensin.*

NO7155 og NO7165 fordeles 50 % på 000033 *hoteltjenester, personreiser innenlands*, og 50 % på 000035 *andre reiseutgifter mv.*
NO7295 føres på 510900 *provisjoner, kommisjoner.*

30 % av NO7330 føres på 221212 *annonseinntekter*, 70 % føres på 744010 *reklame- og annonsetjenester.*

NO7350 og NO7370 føres på 000016 *forretningsreiser.*

NO7490 og NO7495 føres på 911000 *tjenester fra organisasjoner.*

NO7500 føres på 660319 *andre skadeforsikringstjenester.*

NO7565 føres på 000042 *forretningsmessig tjenesteyting mv.*

NO7600 er ført på 748410 *leie av lisenser, patenter, royalties mv.*

NO7700 er ført på 701000 *eiendomsomsetning.*

2.3. Investeringer

2.3.1. Generell mal for bruk av NO og TS

Anskaffelser av ny fast realkapital, pluss kjøp minus salg av eksisterende fast realkapital. Fast realkapital består av både materiell realkapital (boliger, andre bygninger, anlegg, transportmidler, maskiner, annet produksjonsutstyr, livdyr- og frukttrebestand mv.) og immateriell realkapital (leting etter mineraler, EDB-programvare, originalverk innen kunst mv.).

Totalt investeringer i en næring består av summen av investeringer i maskiner og utstyr, transportmidler, bygg og anlegg. Vi legger til NO 1130 og andeler av NO 6500 og NO 6600.

Bruttoinvestering

Investeringene i NR er definert i tabellene under.

Tabell 3. Bruttoinvestering i maskiner og utstyr

NO/TS-poster	Beskrivelse
TS post Tilgang 1	Investeringer, aktiverte og fullførte i maskiner, verktøy, inventar, programvare og personbiler. Tilsvarende saldogrupperne a og d. - avgang til salgspris av maskiner og utstyr (se merknad 7)
- TS post avgang 1	
+ TS post HARDUTG+SOFTUTG-HARDAKT-SOFTAKT	Differansen mellom Totale utgifter til innkjøpt hardware, programvare/software og herav aktivert. (HARDUTG + SOFTUTG - HARDAKT - SOFTAKT) (Se merknad 6)
+ TS post EGPROGUTG-EGPROGAKT	Differansen mellom kostnadene for egenutviklet programvare til internt bruk og herav aktivert. (EGPROGUTG-EGPROGAKT) (se merknad 6)
+ NO6500	0,02*(P6500 verk tøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke skal aktiveres - (HARDUTG - HARDAKT)) (Se merknad 3)

Bruttoinvestering i transportmidler

NO/TS-poster	Beskrivelse
TS post Tilgang 2	Investeringer, aktiverte og fullførte i transportmidler eksklusiv Personbiler. Tilsvarende saldogrupperne c, e og f
- TS post Avgang 2	- avgang til salgspris av transportmidler

Bruttoinvestering i bygg og anlegg

NO/TS-poster	Beskrivelse
TS post Tilgang 3	Investeringer, aktiverte og fullførte i bygninger og anlegg inkl. boligbygg.
- TS post Avgang 3	- avgang til salgspris av bygg og anlegg
+ NO6600	Reparasjon og vedlikehold, bygninger (5 %)
+(NO1130-NO1130X)	Anlegg, maskiner under utførelse (31/12 - 01/01) (Se merknad 1 og 2)

I nasjonalregnskapet er det eierskifte som bestemmer når investeringene foretas. For anskaffelse av bygninger og anlegg som skjer i henhold til salgskontrakt blir anleggsmiddelet oppfattet som overtatt trinnvis, slik at investeringen fordeles over flere perioder.

For egentilvirkede driftsmidler er produsent og mottaker per definisjon samme enhet. Det foretas således ikke noen formell overdragelse av eierskap.

Egentilvirkede driftsmidler blir derfor i nasjonalregnskapet regnet fullt ut som investering selv om driftsmidlet bare er under arbeid.

Merk 1) NO 1130 vil omfatte egentilvirkede anleggsmidler under utførelse, så vel som anleggsmidler under utførelse utført av andre, dvs. fremmedytelser som skjer i henhold til kontrakt hvor betalingene foretas over flere perioder. Når anleggsmiddelet er ferdigstilt blir totalkostnadene overført til respektive anleggsmidler i balansen, og fjernet fra NO 1130. "Problemer" kan oppstå dersom foretaket i løpet av regnskapsperioden foretar salg av anleggsmidler under utførelse.

Merk 2) I produksjonsanalyser vil det ofte være mer interessant å trekke inn operativ kapital, dvs. holde investeringer under arbeid utenom. Det kan hefte seg stor usikkerhet til direkte bruk av NO1130 som grunnlag for investering. For de fleste næringer vil dessuten post 1130 være ubetydelig. Av disse grunner vil NO1130 for de fleste næringer ikke bli brukt i NR- beregningene for investering. Dersom posten brukes er det viktig å kontrollere at når den er sterkt negativ så skal det forventes tilsvarende oppgang i ferdigstilte investeringer. I denne forbindelse vil beregning av artsfordeling av driftsmidler under utførelse være sentral. For øvrig er det begrenset hva en kontroll på "NR-nivå" vil avdekke av feil. Det er fagseksjonene som må forutsettes å kontrollere dette på foretaks/bedriftsnivå.

Merk 3) 2 % av netto beløpet (NO 6500 defineres som investeringer i maskiner og utstyr, fratrukket differansen mellom totale utgifter til Hardware og herav aktivert). Dette er utgifter som i NR skal være investeringer, ikke PIN. (se også merknad 1 under PIN).

Merk 4) 5 % av NO 6600 defineres som investeringer (se merknad 2 under PIN).

Merk 5) Ved vanlig regnskapsføring i selskapene registreres investeringer i forbindelse med aktivering, dvs. fra og med investeringen er virksom i driften. Overføring fra balanseposten "Under utføring" til den respektive anleggsposten skjer derfor på det tidspunkt når anleggsmiddelet tas i bruk.

Merk 6) Fra og med 2001 er det blitt spurt om Investeringer i datautstyr og programvare på TS. Dette skal være en underoppdeling av TS posten "Investeringer i maskiner, verktøy, inventar og programvare og personbiler". Vi ønsker å benytte denne underoppdelingen til å føre investeringer på artene 008560 *EDB-utstyr, kontorutstyr og kontormaskiner*, 008740 *EDB-programvare*, 008748 *EDB-programvare, egne investeringsarbeider*.

Alle beløp ført på "herav aktivert" på disse postene skal være med i TS posten "Investeringer i maskiner, verktøy, inventar, programvare og personbiler", men i nasjonalregnskapet skal hele utgiften (ikke bare de aktive) til datamaskiner og tilhørende utstyr samt programvare være ført som investering. Dette betyr at i tillegg til beløpet som står på TS posten "Investeringer i maskiner, verktøy, redskap, inventar og programvare" skal man plusse på utgifter til innkjøp og egenutvikling som ikke er aktivert. Det vil si differansen mellom totale utgifter til **innkjøpt** hardware, programvare/software og **egenutviklet** programvare til eget bruk og herav aktivert (HARDUTG +SOFTUTG+ EGPROGUTG – HARDAKT – SOFTAKT - EGPROGAKT).

Postene fordeles på følgende arter:

- - 008560 *EDB-utstyr, kontorutstyr og kontormaskiner* skal minst tilsvare beløpet ført på TS posten Innkjøpt datautstyr. Denne arten dekker mer enn innkjøp av datautstyr slik at her føres det tillegg for annet kontorutstyr og kontormaskiner.
- - 008740 *EDB-programvare* tilsvarer hele beløpet ført på TS posten innkjøpt programvare/software totale utgifter.

- - 008748 *EDB-programvare, egne investeringsarbeider* tilsvarer hele beløpet ført på TS posten lønnskostnadene for egenutviklet programvare til internt bruk. Er lik produktet 000385 *Egne investeringsarbeider, EDB-programvare* som er beregnet på produksjonssiden.

Merk 7) Det er ønskelig å nettoføre kjøp og salg av brukt realkapital, men dessverre så er posten *Herav kjøpt brukt* tatt ut av TS. Dette medfører at vi kun får salg - avgang til salgspris. Til tross for at vi mangler kjøp av brukt er det ønskelig at salg føres på egne arter i realregnskapet. Artene 009200 *driftsbygg kjøp/salg*, 009430 *biler kjøp/salg* og 009500 *maskiner, utstyr kjøp/salg* er de generelle artene men for enkelt næringer finnes det spesifikke arter.

Merk 8) På Tilleggsskjema har man fra 2004 gått over til å følge saldorskjema for investeringer. Dvs. at personbiler nå ligger sammen med maskiner og utstyr som er summen saldogruppe a og d. Dette er gjort for at oppgavegiverne skal kjenne seg igjen i spørsmålsstillingen. Næringsberegnerne må da sørge for at det er beløp fra TS posten maskiner og utstyr som blir utskilt og ført på arten 008431 *personbiler* og ikke fra TS posten transportmidler.

Merk 9) Hvis det er produsert egne investeringsarbeider dvs. produksjon av 000382 *Egne investeringsarbeider på maskiner*, 000383 *egne investeringsarbeider på bygg og anlegg* samt 000385 *egne investeringsarbeider, EDB-programvare* skal disse motsvares på investeringssiden med sine tilsvarende arter og beløp.

2.3.2. Næringsspesifikke beregninger for næring 23700 eiendomsdrift

For 2007 ble det beregnet investeringer i følgende produkter for eiendomsdrift

PRODUKT	Beskrivelse	VERDI_19	VERDI_19 endelige tall
008220	Kontor- og forretningsbygg	101 660	34 808
008228	Kontor- og forretningsbygg, egne investeringsarbeider	322	322
008270	Andre bygg	-	3 367
008290	Brukte næringsbygg, transaksjonskostnader	-	2 283
008330	Andre anlegg	-	5 470
008431	Personbiler	4 111	4 498
008433	Lastebiler, kranbiler, trekkvogner mv.	1 296	1 418
008550	Maskiner og utstyr til andre næringer	1 075	1 176
	Maskiner/utstyr til andre næringer, egne investeringsarbeider	26	26
008560	EDB-utstyr, kontorutstyr og kontormaskiner	258	259
008740	EDB-programvare	170	170
008748	EDB-programvare, egne investeringsarbeider	25	25
009200	Driftsbygg Kjøp/salg	-33 070	3 056
009430	Biler Kjøp/salg	-611	-611
009500	Maskiner/utstyr kjøp,salg	-88	-88
Sum		75 174	56 179

Kolonnen Verdi_19 endelige tall viser de endelige tallene etter balanseringsprosessen. Totale bruttoinvesteringer ble nedjustert med om lag 19 mrd. Kontor- og forretningsbygg er nedjustert med om lag 67 mrd, tilsvarende er driftsbygg kjøp/salg justert opp med om lag 36 mrd. Om lag 11 mrd er lagt til på produktene andre bygg, brukte næringsbygg, transaksjonskostnader og andre anlegg.

For de forskjellige produktene ble følgende NO- og TS-poster brukt for å beregne anvendelsen;

008220 *kontor- og forretningsbygg* består av TS-post *Tilgang3 investeringer, aktiverte og fullførte i bygninger og anlegg inkl. boligbygg*, pluss 5 % av NO6600 *reparasjoner og vedlikehold, bygninger* og differansen NO1130 – NO1130x *anlegg, maskiner under utførelse (31/12 år t – 31/12 år t-1)*.

008228 *kontor- og forretningsbygg, egne investeringsarbeider* er lik produksjonen av 000383 *egne investeringsarbeider, bygg og anlegg* som består av en andel av NO-posten 4995 *beholdningsendring ev egentilvirkede anleggsmidler* (se dokumentasjon av produktfordeling av produksjon).

008431 *personbiler* består av en andel av differansen (Tilgang1 *investeringer, aktiverte og fullførte i maskiner, verktøy, inventar, programvare og personbiler* – HARDAKT – SOFTAKT – EGPROGAKT), andelen av differansen bestemmes av fordelingen mellom 008431 *personbiler* og 008550 *maskiner og til andre næringer* året før. Videre trekkes det fra produktet 008228 *kontor- og forretningsbygg, egne investeringsarbeider*.

008433 *lastebiler, kranbiler, trekkvogner mv.* består av TS-posten tilgang2 *investeringer, aktiverte og fullførte i transportmidler eksklusiv Personbiler*.

008550 *maskiner og utstyr til andre næringer* består av en andel av differansen (Tilgang1 *investeringer, aktiverte og fullførte i maskiner, verktøy, inventar, programvare og personbiler* – HARDAKT – SOFTAKT – EGPROGAKT), andelen av differansen bestemmes av fordelingen mellom 008431 *personbiler* og 008550 *maskiner og til andre næringer* året før.

008558 *Maskiner/utstyr til andre næringer, egne investeringsarbeider* består av produksjonen av produktet 000382 *egne investeringsarbeider på maskiner* som består av en andel av NO-posten 4995 *beholdningsendring ev egentilvirkede anleggsmidler* (se dokumentasjon av produktfordeling av produksjon).

008560 *EDB-utstyr, kontorutstyr og kontormaskiner* består av TS-posten HARDUTG *utgifter til hardware* og 2 % av differansen (P6500 *verk tøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke skal aktiveres* – (HARDUTG - HARDAKT)). Her trekkes det fra for produktet 008558 *maskiner/utstyr til andre næringer, egne investeringsarbeider*.

008740 består av TS-posten SOFTUTG *utgifter til software*.

008748 er lik produksjonen av produktet 000385 *egne investeringsarbeider, EDB programvare* som består av TS-posten EGPROGUTG.

009200 *Driftsbygg Kjøp/salg* består av TS-posten Avgang3 *avgang til salgspris av bygg og anlegg*.

009430 *biler kjøp/salg* består av en andel av TS-posten Avgang1 *avgang til av maskiner og utstyr* og hele TS-posten Avgang2 *avgang til salgspris av transportmidler*. Andelen av Avgang1 bestemmes av forholdet mellom investeringer i 008431 *personbiler* og 008550 *maskiner og utstyr til andre næringer* året før.

009500 *maskiner/utstyr, kjøp/salg* består av den resterende andelen av TS-posten Avgang1 *avgang til salgspris av maskiner og utstyr*.

2.4. Lønnskostnader

2.4.1. Om beregning av lønnskostnader generelt

Lønnskostnader er i nasjonalregnskapet definert som lønn pluss arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier

Lønn er betaling til lønnstakere for arbeidsinnsats i innenlandsk produksjonsaktivitet og består av kontantlønn og naturallønn. Kontantlønn inkluderer overtidsgodtgjørelse, og lønn under sykdom og fødselspermisjon betalt

av arbeidsgiver. Naturallønnen består av varer og tjenester, eller andre fordeler, som stilles til rådighet gratis eller til redusert pris for lønnstakere, og som kan benyttes til eget bruk. Naturallønn omfatter blant annet verdien av fri bil, rentefordel ved lån i arbeidsforhold og gratisreiser for ansatte i enkelte transportnæringer.

Beregninger av lønnskostnader for næringen eiendomsdrift i nasjonalregnskapet bygger i utgangspunktet på tall fra strukturstatistikken for næringen eiendomsdrift.

Tabell 3 viser hvordan vi beregner lønnskostnader ved hjelp av poster fra NO og TS.

Merk at for noen av postene er det kun en andel som skal inkluderes i beregningen.

Tabell 4. Lønnskostnader

NO-poster	Beskrivelse
NO5000	Lønn, feriepenger mv.
+ NO5300	Annen oppgavepliktig godtgjørelse (NB! 50% for industri og bergverk, 100% for andre næringer)
+ NO5400	Arbeidsgiveravgift
+ NO5420	Inneberetningspliktig pensjonskostnad
+ NO5900	Annen personalkostnad (NB! 90%)
+ NO7155	Reise- og diettkostnad, bilgodtgjørelse, oppgavepliktig (NB! 25%)
+ NO7165	Reise- og diettkostnad, ikke oppgavepliktig (NB! 25%)

Merk 1) 25 % av NO-postene 7155 og 7165 er skjønnsmessig definert som lønnskostnader i nasjonalregnskapet (resten er produktinnsats, se merknad 3 under produktinnsats).

Merk 2) NO-post 5300 omfatter godtgjørelse til styremedlemmer mv. For industri og bergverk fordeles posten 50/50 mellom lønn (kont) og produktinnsats, mens for øvrige næringer føres alt som lønn (kont).

Merk 3) NO-post 5600 'Arbeidsgodtgjørelse til eiere i ANS mv.' er ikke definert som lønnskostnader.

Avvik fra strukturstatistikken

Beregnete lønnskostnader i nasjonalregnskapet for næringen eiendomsdrift (og for alle næringer generelt) ligger normalt litt høyere enn det tallene fra strukturstatistikken viser. Avvikene skyldes at nasjonalregnskapet har en mer omfattende definisjon av lønnskostnader enn strukturstatistikken. Dette skyldes at NO-post 5300 og 25 % av NO-postene 7155 og 7165 defineres som lønnskostnader i nasjonalregnskapet, men ikke i strukturstatistikken.

For næringen eiendomsdrift er det lagt til lønnskostnader for hjelpeforetak og for Stats- og Forsvarsbygg i nasjonalregnskapet. (se avsnitt om behandling av hjelpeforetak og Stats- og Forsvarsbygg nedenfor.)

2.5. Beregning av sysselsetting

2.5.1. Om beregning av sysselsetting generelt

Lønns- og sysselsettingsberegningene i nasjonalregnskapet bygger på data fra mange kilder; strukturstatistikk, offentlige regnskaper, lønnsstatistikk, arbeidskraftundersøkelsene (AKU), diverse registerstatistikk som lønns- og trekkoppgaveregisteret (LTO), arbeidstakerregisteret (AT), Statens Sentrale Tjenestemannsregister (SST), Personaladministrativt informasjonssystem (PAI) mv.

Utfordringen er å beregne tall som er innbyrdes konsistente for hver næring på grunnlag av grunnlagsdata som ofte spriker mye. Dessuten ligger det her klare bindinger i at beregnet totalsyssetning (lønnstaker + selvstendig) skal avstemmes mot AKU-totalen fordi denne anses som det beste totalestimatet. Tall for selvstendige bestemmes imidlertid i hovedsak fra AKU også for enkelt næringer (i motsetning til lønnstakere). Lønnstakere mottar lønn, mens selvstendige mottar blandet inntekt.

Vi må lage konsistente data for lønnstakere etter næring etter følgende enkle sammenheng: volum = verdi/pris. Volum er her antall normalårsverk. Antall normalårsverk er definert som antall heltidssysselsatte personer, pluss antall deltidssysselsatte omregnet til heltidssysselsatte med andel av full stilling som vekt. Sysselsatte normalårsverk er et svært nyttig begrep for måling av inntektsvekst over tid og for måling av inntektsforskjeller mellom næringer. Men forholdstall mellom personer og normalårsverk er en svært usikker størrelse. Dette forholdstallet har ulik verdi for de fleste næringer avhengig av om kilden er AKU, strukturstatistikk, SST-register, PAI-register eller lønnsstatistikken utvalg.

Verdi er lønn, dvs. lønnskostnader ekskl. arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier.

Pris er i denne sammenhengen lønn per normalårsverk med utgangspunkt i lønnsstatistikken. Data fra lønnsstatistikken må imidlertid omregnes fra per dato-tall i 3.kvartal til årsgjennomsnitt ved hjelp av fastlagte konvensjoner og opplysninger fra sentrale lønnsoppgjør. Dessuten skal årslønnsnivået påplusses lønnskostnader i stats- og forsvarsbygg og hjelpeforetak.

Valg av beregningsopplegg og grunnlagsdata er bestemt av følgende generelle betraktninger og antakelser om målefeil:

- a) Observerte lønnssummer (verdi) fra strukturstatistikk (og offentlige regnskaper mv.) antas å være av rimelig god kvalitet. Dette fordi bedriftene i utgangspunktet har godt kjennskap til slike utgifter uttrykt i kronebeløp.
- b) Observerte lønnsatser (pris) fra lønnsstatikken, antas også å være av god kvalitet. Dette fordi det legges stor vekt på direkte innsamling i hovedsak ved tapping av bedriftenes lønnsystemer. Lønnsattsene har likevel, vært oppjustert noe i 2006 og 2007.
- c) Størrelser som ulike sysselsettingsvariable og arbeidstidstall, antas å være mer preget av målefeil.

Ut fra dette framgår det at nasjonalregnskapets sysselsettingsberegninger kan gi resultater som vil kunne avvike noe fra sysselsetting ifølge strukturstatistikken. Sysselsettingstallene fra strukturstatistikken er likevel en viktig vurderingskilde for rimeligheten av nasjonalregnskapets beregnede tall. Tall fra strukturstatistikken kan også gi et mulig korrektiv til øvrige sysselsettingstall (etter næring) f.eks. fra AKU og AT-registeret som også er med i en totalvurdering av sysselsettingstallene. Konsistenssjekk av data faller naturlig nok lettere dess flere av indikatorene som er innhentet fra samme kilde, og for samme formål, slik som størrelsene produksjon, lønnskostnader og sysselsetting mv. fra strukturstatistikken.

Av dette følger det at det i utgangspunktet er strukturstatistikken lønnskostnader (brutt ned til lønn) for næringen eiendomsdrift som er grunnlagsinput også for sysselsettingsberegningene for denne næringen i nasjonalregnskapet.

Nasjonalregnskapet har imidlertid som nevnt i avsnitt 4.5 en litt mer omfattende definisjon av lønn/lønnskostnader enn strukturstatistikken. Tabellen under viser at nasjonalregnskapets sysselsettingstall for 2007 for denne næringen totalt samsvarer

svært godt med strukturstatistikkens tall, vel å merke litt ligger vi litt under. Men samtidig viser AKU-tallene et klart lavere nivå.

2007	NR	AKU	Struktur
Sysselsatte personer	30700	25079	31887

2.6. Behandling av hjelpeforetak

Siden produksjonen til hjelpeforetakene leveres til morselskapet, antas det at denne størrelsen føres på kostnadssiden til morselskapet og allerede er ført på produktinnsats. Dette gjelder generelt for alle næringer.

Det gjøres generelt et tillegg beregnede tallstørrelser for produktinnsats, investeringer og lønnskostnader basert på oppgitte tall for disse størrelsene fra hjelpeforetakene. Investeringer og lønnskostnader er oppgitt i hjelpeforetaksfilen, men ikke produktinnsats. Produktinnsatsen beregnes som produksjon minus bearbeidingsverdi. Deretter legges produktinnsatsen fra hjelpeforetakene til på NO4500 *Fremmedytelser og underentrepriser*.

Investeringene i hjelpeforetakene legges til på *Tilgang 3, investeringer, aktiverte og fullførte i bygninger og anlegg inkl. boligbygg*, ved positivt fortegn eller *Avgang 3*, avgang til salgspris av bygg og anlegg, ved negativt fortegn.

Lønnskostnader legges til på totalen lønnskostnader i alt.

2.7. Behandling av virksomhetene Statsbygg og Forsvarsbygg

Enhetene Statsbygg og Forsvarsbygg inngår ikke i strukturstatistikken for næring 23700 eiendomsdrift fordi de er kodet som offentlig forvaltning i BoF. Siden de imidlertid er utelatt fra offentlige regnskaper, blir de i nasjonalregnskapet regnet med i markedsrettet virksomhet og lagt til tallene for strukturstatistikk.

I regnskapet for Stats- og Forsvarsbygg er produksjon, produktinnsats og lønnskostnader ført opp på NO-poster, mens investeringer er hentet fra eget driftsregnskap. Hovedtallene for Stats- og Forsvarsbygg sett under ett for regnskapsåret 2007 er gjengitt under:

Hovedstørrelser (mill kr)	Produksjon	Pin	Lønnskostnad	Investering
Stats- og Forsvarsbygg	8 467	5 671	991	1 865

Regnskapene til Stats- og Forsvarsbygg angir produksjonen i markedspriser. Men siden Stats- og Forsvarsbygg er egentlig er regnet som underlagt offentlig forvaltning, har produksjonen blitt beregnet på samme måte som for offentlig forvaltning.¹ Dette vil se at produksjonen settes lik summen av produktinnsats og lønnskostnader. Produksjonen som blir lagt til samlet produksjon i næringen eiendomsdrift for året 2007 blir da lik 6662 millioner kroner.

Fordelingen på produkter er gitt ved at 95 % av NO-post 3600 (før justering av produksjonen) legges på produktet 702012 *Forretningsbygg, husleie*. Resten av produksjonen (etter justering) nøkkelfordelles på de resterende karakteristiske

¹ Denne behandlingen er ikke helt konsistent: Hvis enhetene ikke skal inngå i offentlig forvaltning, men i markedsrettet virksomhet, er det ingen grunn til å beregne produksjonen fra kostnadssiden hvis regnskapene oppgir produksjon i markedspriser. Hvis man antar at en enhet er offentlig forvaltning, bør den inngå i offentlig forvaltning. Denne praksisen blir endret fra og med hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet 2011 (HR2011).

produkter for eiendomsdrift. Nøklene bestemmes etter hvordan produktfordelingen er før stats- og forsvarsbygg legges til.

For produktinnsatsen brukes størrelsene på NO-postene som er i regnskapet til Stats- og Forsvarsbygg. Disse legges til de respektive postene for detaljert beregning av total produksjon.

Investeringene nøkkelfordeles på samme måte som produksjonen på følgende produkter:

008220	Kontor- og forretningsbygg
008433	Lastebiler, kranbiler, trekkvogner mv.
008431	Personbiler
008550	Maskiner og utstyr til andre næringer
008560	EDB-utstyr, kontorutstyr og kontormaskiner
008740	EDB-programvare

Det som blir ført på brukt legges til med negativt fortegn på *Avgang 3*.

Lønnskostnader legges til på totale lønnskostnader

3. Resultater

3.1. Hovedresultater 2007

Tabellen under viser tallene som ble lagt inn for eiendomsdriftsnæringen og de tallene som ble endelige Nasjonalregnskapstall, etter balansering, for regnskapsåret 2007.

23700	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
Tall lagt inn	153 565	89 596	63 969	12 597	75 174
Endelige tall	135 659	89 596	46 063	15 103	56 179
Avvik	17 906	-	17 906	-2 506	18 995

Som tabellen over viser er produksjonen nedjustert med 17,9 mrd, mens produktinnsatsen ikke ble justert. Dette medførte at korreksjonen på bruttoproduktet var identisk med korreksjonen på produksjon. Lønnskostnadene ble oppjustert med om lag 2,5 mrd og bruttoinvesteringene ble nedjustert med om lag 19 mrd.

3.2. Detaljerte tallstørrelser, resultater

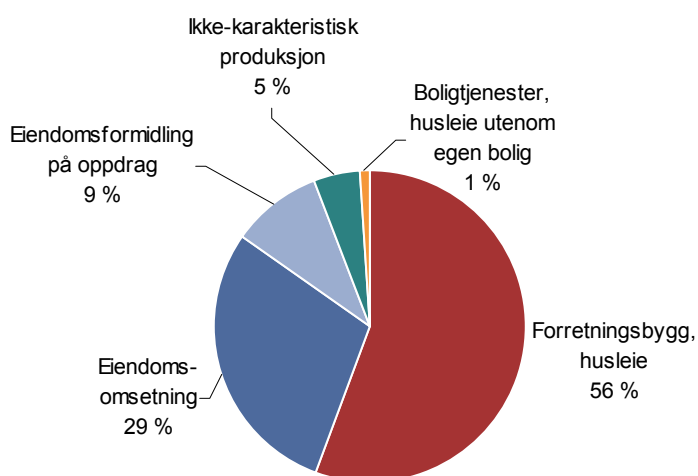
Her vises en oppsummering av de endelige detaljerte tallstørrelsene for produksjon, produktinnsats og investeringer for næringen eiendomsdrift. Med endelige tallstørrelser menes de publiserte størrelsene som fremkommer etter balansering. For å vise en visuell oversikt er det lagt til et kakediagram som bedre viser næringssammensetningen. Produksjon er gitt i basisverdi, mens produktinnsats og investeringer er gitt i kjøpverdi.

Produksjon

Produkt	Beskrivelse	2007_mill_kr
000350	Handelsvarer (salg-forbruk), avanse	75
000382	Egne investeringsarbeider på maskiner	26
000383	Egne investeringsarbeider på bygg/anlegg	322
000385	Egne investeringsarbeider, EDB-programvare	25
015010	Tjenester tilknyttet jakt	4
510900	Provisjoner, kommisjoner	2 997
701000	Eiendomsomsetning	39 568
702011	Boligtjenester, husleie utenom egen bolig	1 363
702012	Forretningsbygg, husleie	75 500
703000	Eiendomsformidling på oppdrag	12 659
714010	Utleie av husholdningsutstyr	226
748410	Leie av lisenser, patenter, royalties mv.	2 894

Kakediagrammet under viser de forskjellige karakteristiske produktenes andel av total produksjon.

Figur 1. Produksjon (produktfordeling)

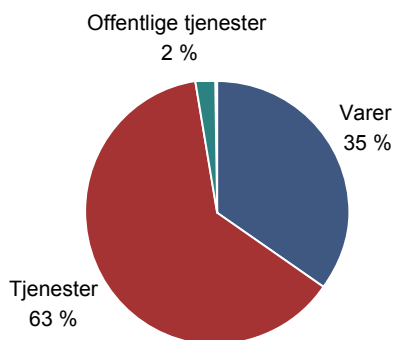

Produktinnsats		
Produkt	Beskrivelse	2007_mill_kr
000016	Representasjon (forretningsreiser)	91
000017	Matvarer til egen kantine	834
000018	Kantineutstyr, verneutstyr mv	2 809
000020	Kontorrekvisita, rengjøringsmidler	5 123
000025	Offentlig gebyrer	1 048
000030	Godstransport, lasting, lagring	85
000033	Hoteltjenester, personreiser innenlands	324
000034	Telefontjenester mv	1 268
000035	Andre reiseutgifter mv	246
000036	Post-banktjenester, undervisn mv	6 327
000040	Utleie av biler, mask. Utstyr	710
000042	Foret.tj juridisk, vaskeri og renseritjenester,	11 635
000076	Emballasje	233
000120	Reparasjon av driftsbygg	7 534
000143	Rep av biler	866
000150	Rep av maskiner, redskap, inventar	904
020141	Juletre	18
211250	Papir og papp, bearbeid	583
212211	Toalettpapir	230
212310	Konvolutter, brevkort	295
221211	Aviser	522
221212	Annonseinntekter	522
221310	Ukeblader, tidsskrifter	859
221411	Cder	200
221412	Magnetbånd	400
222220	Notisblokker mv	575
232001	Bilbensin	196
232015	Fyringsoljer	2 005
232017	Autodiesel	19
243023	Tusj, blekk	200
246410	Film til fotografering	102
246510	Lydkassetter, videokassetter	396
252427	Kontorartikler av plast	575
252428	Andre varer av plast	371
262113	Pyntegenstander	121
287521	Kontorartikler av metall	575
295260	Deler til maskiner	238
300110	Tekstbehandlingsmaskiner, skrivemaskiner, regnemaskiner	200
300120	Fotokopieringsapparater og deler	656
300210	Edb-utstyr	965
314010	Batterier	200
315010	Elektriske lyspærer, lysstoffrør mv	200
315020	Lamper og annet belysningsutstyr	246
315030	Juletrebelysning	102
316211	Varselutstyr	329
323040	Høytalere, mikrofoner, høretelefoner mv	410
332030	Instrumenter for tegning, lengdemåling, presisjonsveiging,	219
332040	Instrumenter for måling av elektriske mengder	556
334031	Fotoutstyr	262
334033	Fotoapparater	527
335000	Ur, urverk, stemplingsur	67
361111	Kontorstoler	531
361210	Kontormøbler	2 963
361410	Møbler ellers og deler	1 186
366320	Kulepennner	238
366371	Juletrepynt	27
366374	Instrumenter, apparater og modeller til demonstrasjonsformål	644
366375	Stearinlys	8
366377	Utstillingsutstyr	1 485
401016	Elektrisitet	301
403000	Fjernvarme, damp og vannforsyninger	259
510900	Provisjoner, etc.	187
651111	FISIM til ikke finansielle næringer, bankvirksomhet	531
652211	FISIM til ikke finansielle næringer, annen kredittgivning	132

660312	Bilforsikringstjenester	12
660319	Andre skadeforsikringstjenester	352
701000	Eiendomsomsetning	12 142
702012	Husleie	5 772
722010	Programvare, software	2 217
741200	Revisjon og regnskapstjenester	1 011
742012	Arkitekttjenester	935
742020	Teknisk konsulenttjeneste	1 168
744010	Reklametjenester og annonse	1 217
747010	Rengjøringstjenester	849
748410	Leie av lisenser, patenter, royalties mv.	94
900091	Kloakktømming, kom. Gebyr	506
900092	Søppeltømming, kom. Gebyr	631
911000	Tjenester fra organisasjoner	199
921120	Videokassetter	21

Kakediagrammet under viser fordelingen av varer og tjenester samt offentlige tjenester brukt i produksjonen

Figur 2. Fordeling av varer og enester

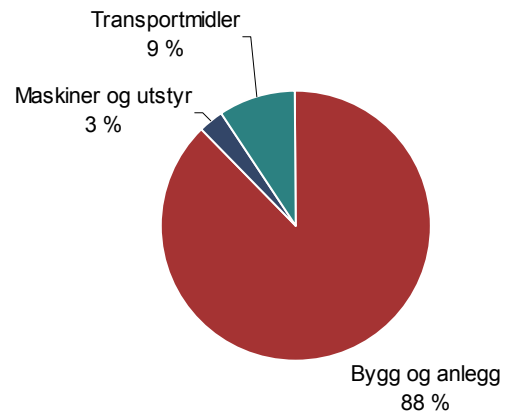
Investering

Produkt	Beskrivelse	2007_mill_kr
008220	Kontor- og forretningsbygg	34 808
008228	Kontor- og forretningsbygg, egne investeringsarbeider	322
008270	Andre bygg	3 367
008290	Brukte næringsbygg, transaksjonskostnader.	2 283
008330	Andre anlegg	5 470
008431	Personbiler	4 498
008433	Lastebiler, kranbiler, trekkvogner mv.	1 418
008550	Maskiner og utstyr til andre næringer	1 176
008558	Maskiner/utstyr til andre næringer, egne investeringsarbeider	26
008560	EDB-utstyr, kontorutstyr og kontormaskiner	259
008740	EDB-programvare	170
008748	EDB-programvare, egne investeringsarbeider	25
009200	Driftsbygg Kjøp/salg	3 056
009430	Biler Kjøp/salg	-611
009500	Maskiner/utstyr kjøp/salg	-88

Diagrammet under viser fordeling av bruttoinvesteringer i bygg og anlegg, maskiner og utstyr og transportmidler.

Figur 3. Fordeling bruttoinvestering

Referanser

Holand,Line (2002): *Forretningsmessig tjenesteyting. Dokumentasjon av beregningene i nasjonalregnskapet*, Notater 2002/71, Statistisk Sentralbyrå.

ISA (2009): *Nasjonalregnskapsberegninger: Bruk av Næringsoppgaven (NO) og Tilleggsskjema (TS) i NR-REA 2007 Versjon av 27.03.2009*, Upublisert notat av Ingunn Sagelvmø, Statistisk sentralbyrå.

Evensen, Trude Nygård, red (2010): *Nærmere studie av eiendomsdrift i nasjonalregnskapet (kvalitetsprosjekt)*, Notater 2010/44, Statistisk sentralbyrå.

Figurregister

Figur 1.	Produksjon (produktfordeling)	26
Figur 2.	Fordeling av varer og tjenester.....	28
Figur 3.	Fordeling bruttoinvestering	29

Tabellregister

Tabell 1.	Produksjon til produsentverdi	7
Tabell 2.	Produktinnsats (PIN) til kjøpverdi	12
Tabell 3.	Bruttoinvestering	18
Tabell 4.	Lønnskostnader.....	22